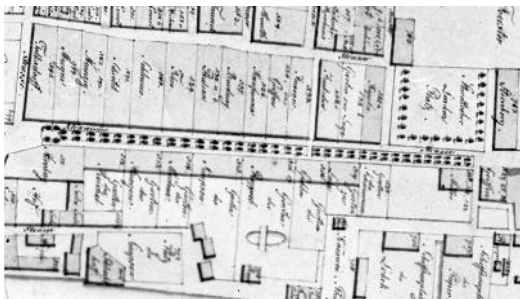

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

SKVERO ISTORINI URBANISTINI TYRIM APŽVALGA

Ši aikšt turi pakankamai gili praeit , ji suformuota prieš du šimtus met ir pavadinta **Miesto Liep aikšte**. XVIII a. vid. Liep aikšt s vietoje dar buvo sen j , kaip sakoma Kareivi kapini liku iai(Kr mamies io kapin s). Klaip dos mieste išlaikyta sena tradicija, neužstatyti sen j kapini , tod l ir šis skvero plotas buvo neužstaytas. Pirmasis sklypas, ar iausiai kapini Liep g. buvo b s. mason lož s „Memphis“. Šio sklypo vakarin riba v liau nutiesta J. Karoso g. t sa. Iki XVIII a. vidurio didžiulis užmies io plotas, kuriame šiandien yra K.Donelai io aikšt buvo neužstatytas. 1769–1770 m. pasodinus 300 gluosni sodinuk , buvo padaryta pradžia al jai miesto plytin ir kitai – nuo Ž s turgaus Rosgarten ; iš pastarosios pamažu atsirado dabartin Liep al ja (Aleksandro gatv). Šioje al joje buvo pasodintos 22 liepos. O 1821 m. locijos žem lapyje jau pažym ta liepomis apsodinta ir bus. K.Donelai io aikšt . Liep al ja, pavadinta caro garbei Aleksandro gatve tapo prestižiškiausia Klaip dos gatve. 1821 m. žem lapyje pavaizduota aikšt apsodinta visame plote. Manoma, ji buvo suprojektuota ir apsodinta pagal to meto mad – **kalsicistin stili tvarkingais takais centrini klombos apskritimu**.

1 pav. 1840 m. Klasicistinis aikšt s apsodinimas (miesto planas).

Aikštei suteiktas Miesto Liep aikšt s vardas. Taigi, XIX a. viduryje Liep al jos gale buvo suformuota sta iakampio plano aikšt , apsodinta perimetru liepomis. 1857 m. miestas užleido sportavimui sklyp Liep al jos gale, tuo metu vadint „Parku“. 1868 m. aikšt je nustota sportuoti. Liep aikšt liko aptverta, ta iau jos išplanavimas tur jo keistis. Liep aikšt je liepos nebuvo karpomos, jos buvo užaugusios aukštos ir lieknos. Liep al jos medžiai buvo intensyviai karpomi, formuojant kiaušinio formos laj . 1943 m. miesto plane Liep aikšt s planas aiškesnis, matyti, kad takai kai kurie šiek tiek pasukti, o rytiniame trikampyje suformuota sta iakampio plano aikštėl ar klomba. Tokiu b du nuo pat pradži aikšt s naudojimas jung rekreacin ir sporto funkcijas. (sporto funkcija dabartinei situacijai menkai sivaizduojama).

2 pav. 1943 m. planas

Nuo 1939 m. aikšt atliko ir memorialin funkcij . 1939 m. dab. K. Donelai io aikšt je buvo pastatytas paminklas Vokietijos imperatoriui Wilhelmui I. Memorialin funkcij aikšt v l gijo 1973 m. pasta ius jos **centre Kristijono Donelai io statul** . Pastatus palei aikšt s perimetr prad ta statyti XIX amžiuje. Šiuo metu aikšt supa pastatai. Pvz.: K. Donelai io a. 1 – sovietiniais

metais pastatytas buvusio mergaičių licejaus komplekso, priestatas. Kristijono Donelaičio aikštė Klaipėdoje yra urbanistinio paveldo vertybės U16 teritorijoje.

Remtasi „LIEPŲ AUKŠTIS (K. DONELAIČIO) ISTORINIAI-URBANISTINIAI IR IKONOGRAFINIAI TYRIMAI“, K. Demereckas, Klaipėda, 2013.

ESAMOS PARDUBŲ TIES ANALIZĖ (ŽELDINIAI, RELJEFAS)

Želdiniai

Želdiniai, liepų medžių parke yra prasta, daugumos būklė kritinė, pavojinga. Keliama grėsmė žmogui. Skvere santykinai pavojinga vaikšioti, dalyvauti renginiuose. Perausios liepos užgožia K. Donelaičio paminklą, erdves, trukdo suvokti skvere esančius elementus. Ši loma remtis dendrologinės taksacijos išvadomis.

Reljefo ypatybės

Reljefo aukštumai, altitudinis teritorijoje nėra išraiškingai kintantys. Altitudiniai aukštumai kinta apie 1-1,5m. Važiuojant Liepų gatve iš pietvakarinės miesto pusės šiaurės rytų pusės reljefo aukštis šiek tiek didėja, tad ir skvero rytinis dalis yra šiek tiek aukščiau. Didelis tokios skylės formavimui šis aukštis pokytis neturi.

SKVERO URBANISTINIS ANALIZĖ

Užstatymo morfotipai

Klaipėdos miestas pasižymi morfotipų skirtumais - nuo neužstatytų dykynių centriniame dalyje, pramonės degraduojančių kvartalų, iki tvarkingo, kompaktiško senamiesio perimetrinio užstatymo. Teritorijoje, kurioje yra Kristijono Donelaičio skveras vyrauja perimetrinis užstatymas.

	Perimetrinis senamiesis;
	Perimetrinis;
	Laisvas;
	Pramonės pastatai;
	Parkai;
	Neužstatyta teritorija;
	Donelaičio skveras;

Situacija, gretumybės, vizualiniai ryšiai

Donelaičio skveras yra šiauriniame Klaipėdos miesto dalyje, tarp dešiniojo Danės upės kranto ir skulptorų parko. Donelaičio skveras ribojasi su Donelaičio gatve vakariniame pusėje, Liepų gatve pietiniame pusėje. Šiauriniame ir rytiniame pusėje ribojasi su pravažiuoju – Donelaičio alėja ir už jos esančia Klaipėdos universiteto biblioteka ir menų fakultetu. Šiuo metu aikštė supa pastatai. Pvz.: K. Donelaičio a. 1 – sovietiniu laikotarpiu pastatytas buvusio mergaičių licejaus komplekso, priestatas. K. Donelaičio a. 2, 3, 4 – pirmasis Klaipėdoje kooperatinis namų kompleksas; trys suglausti triaukšiniai namai, pastatyti vienu metu XX a. pr. Architektų riniu požiriu visi trys namai vienas su kitu dera, nors skiriasi apdaila, detalėmis ir proporcijomis. Kiekvieno namo-sekcijos centre yra po laiptinį, abipus kurios kiekviename aukšte po du erdvius butus. K. Donelaičio a. 5 – nugriautas namas vietoje 1978 m. pradėtas statyti Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų choreografijos ir dailės skyriaus pastatas. Iš kiekvienos laiptinės yra išvesti vizualiniai ryšiai, kurie skvere formuoja takų sistemą.

Skvero apžvalgos taškai

Skveras praktiškai yra neišraiškingoje (reljefo atžvilgiu) erdvėje. Jis nėra iškilęs teritorijoje, kad būtų geriau apžvelgiamas. Skvero apžvalga yra ribojama apaugusiomis liepomis, tad jo apžvalgos slygos yra gan tinai prastos. K. Donelaiio skulptūros matomumas važiuojant Liepų gatve atsiveria tik nuo centrinių skvero ašies, tačiau net ir tokiu atveju skulptūra yra užgožiama liepomis. Svarbiausias skvero akcentas vasaros metu (ar kuomet sužaliuojama Liepų gatvė) praktiškai yra nematomas. Vis dėlto tik pačiame skvere galima pilnai apžiūrėti skulptūrą. Vizualiniai ryšiai nėra pilnai panaudoti skvero formavimui.

ID JA

Projekto idėja – prasminti K. Donelaiio asmenybę skulptūroje bei literatūroje, atnaujinti ir sukonkretinti esamas pėsčiųjų jungtis, išlaikant istorinių vietovės identitetą racionaliai pertvarkyti skvero aplinką.

Idėjos aprašymas

Sukurti urbanistinę architektūrinę koncepciją, atsižvelgiant pasirinktos situacijos gamtinius ypatumus: reljefą, želdinų sistemą taip pat antropogeninius elementus: gatves, takus, takelius, privažiavimus. Skvero sutvarkymas prasčiausiu urbanistiniu struktūra, prasmina esamus svarbius Klaipėdos miestui gamtinius, istorinius bei kultūrinius elementus.

Kristijono Donelaiio aikštė susiformavo XIX a. pirmoje pusėje ir laikytina natūraliu senosios Klaipėdos urbanistinės struktūros elementu, Liepų gatvės pabaiga. Nuo pat pradžių buvo svarbi memorialinė (nuo 1939 m.) aikštės funkcija. Idėja siūlo atsižvelgiant istorinius niuansus. Rekreacinę ir memorialinę funkcijas aikštė deria iki šiol, ši funkcijos keisti nesiloma. Paminklas Kristijonui Donelaiiui atlieka ritualinį susirinkimo vietos vaidmenį.

Siūlomas takas dengiamas betoninėmis plokštėmis keičiamas naujomis dekoruotomis K. Donelaiio „Metai“ eilėmis motyvais. Skverui skaido ir galutinai nesuformuoti takai, keliai. Takai turi būti sukonkretinami, sukuriama aiškios takų ribos. Takai suskirstomi pagal hierarchiją t.y. išskiriami pirmaeiliai, antraeiliai keliai. Dabartinėje situacijoje nėra konkrečių takų hierarchijos. Centrinis skvero ašis (ašis, nukreipta pietus) sukuria pagrindinį vestibulinį taką, kur skrodžia istrižainis takas iš pietryčių šiaurės vakarus. Su namų laiptiniais siejami, tikslinami ir skvere esantys takai. Vakariniame pusėje siūloma parkavimo aikštė. Privažiavimas prie skvero, memorialiniai renginiai sveikiam, aikštės lankytojams. Siūloma nauja mažoji architektūra – parkiniai šviestuvai, suolai, šiukšlės dėžės, turklai prie laiptų. Aplink aikštę esančio užstatymo keisti nesiloma, o pastatai K. Donelaiio al. 2, 3, 4 sudaro vieningą architektūrinį ansamblį. Liepas, esančias skvere siūloma panaikinti, nes jos nesudaro vieningos klasicistinės kompozicijos, kuri dominavo praeityje. Liepomis siūloma užsodinti juostą esančią skvere prie Liepų gatvės, pietiniame pusėje, taip pat rytiniame bei vakariniame pusėje, kaip buvo žymta 1840m. klasicistiniame aikštės apsodinimo plane. Istorinio miesto erdvi struktūra yra miesto identitetas.

Siūloma išskirti K. Donelaiio paminklą iš užstatymo fono šiauriniame pusėje. Tam būtų galima pastatyti keturias skirtingo pasvyrimo kampo sienes, už rines dekoruotas plokštes. Plokštės pasvyrimo kampas priklauso nuo šiauriniame pusėje esančio užstatymo aukščio. Performuojamas reljefas, sukuriantis augančią skvero kompoziciją (pietiniame skvero dalyje lygi, o šiauriau- laipsniškai kylanti). Tokiu būdu sukuriama kompozicija, išskirianti svarbiausią skvero akcentą - K. Donelaiio skulptūrą.

Preliminari kaina techninio projekto atlikimui 3000,00 eur, techninio darbo projekto atlikimui 6000,00 eur. Projekto gyvendinimo kaina 200-300 t. kst. eur.